

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків

Пощиною число по 16 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — з Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Хто ятрить, хто напастує?

(Конець).

Słowo polskie в статі п. з. *Możliwość zgody* признає обопільне заострене польско-руських взаємин, які доводять до жалоб на гноблене і нетерпимість з боку Поляків, як і се, що Поляки спід пруского і російського забору роблять тутешнім докори, що не служать своїй рідній справі, спроневіривши ся покликкови «za naszą i waszą wolność». Хоче отже *Słowo polskie* ще раз зробити рахунок сумління з найбільшою можливою безсторонністю, бо особливо остання соймовая сесія і статі нею викликані кидають на се багато світла. Дивним видає ся *Słowo polskie* велике число кривд, несправедливостей, подій ненависти і ярких слів, якими собі обидві сторони докоряють, але признає ся оно, що кожда сторона має певну рачію в своїх жалях на другу (звичайно всі дневники польські впевнають, що рускі жалоби зовсім безосновні!), отже тим *Słowo polskie* признає, що рускі жалі мають певну рачію.

Відтак дивує ся *Słowo polskie*, що бувала з польської сторони щира охота до згоди і порозуміння, а не довела до нічого. На се ми замітимо, що не з руского боку вина, що висліди основних пересправ анкети споводованої відомим внесемем лок. віцемаршалка Лаврівського погребано в архіві кр. виділу. А що-до т. зв. нової ери, то ми її обговорили дуже основно в нашім дневнику, а тут лише нагадаємо, що якраз польське дневникарство з *Dziennik-om polsk-im* на чолі накинulo ся було завзято на тодішнє краєве правительство, що входить в переговори і угоду з Русинами і тим спинало полагоду руских домагань і потреб.

Słowo polskie добачає однак причини непорозуміння в суперечних поглядах Поляків і Русинів на відносини в східній Галичині, признає, що *obydwie narodości* mają takie same prawo żuć, pracować і rozwijać się, однак підсуває Русинам неоправданій нічим докір посягання на рівноправність Поляків. Се правда неперечна, доказана і історичними й етнографічними відносинами, що східна Галичина є руским краєм, мимо того, що міста в значній часті заселені Поляками і що є багато осель мазурских по селах, так як ніхто не буде перечити, що західна часть Галичини є польським краєм, мимо того, що там на Підкарпатю живуть Русини і сягають своїми оселями аж в рівнини. Алеж вмовляти в Русинів, що они змагають до того, що Поляки mogą być co najwyżej tolerowani, lecz nigdy nie mogą rościć pretensji do całkowitego równouprawnienia, значить перечити живій правді в очи, вивертати все горі дном і прямо перекривувати дійсні відносини в східній Галичині. Досить бо лише поверховно приглянути ся відносинам польско-руским в східній Галичині, а всяквій, що хоче бачити незапамороченими очима, мусить признати, що обставини так у нас зложили

ся, що якраз Русини можуть бути що найбільше толеровані, що не можуть мати претенсji до повної рівноправности. Язык польский є преці урядовим в державних і автономічних властях, навіть рускі громади не сьміють до староств або рад повітових писати по руски, в реальних, промислових, торговельних, виділових, в 5- і 6-клясових і майже у всіх 4-клясових школах народних, майже в усіх гімназіях, майже на всіх катедрах університетських є польский язык викладовим. Всі автономічні власті, завдяки підмозі жидівського елементу, який іде за тим, що має владу в своїх руках, находять ся в руках Поляків, всі начальні місця в державних урядах і судах, в школах, обсажені з дуже дрібонькими виїмками Поляками і т. д. і т. д. і *Słowo polskie* має ще лице сунроти сих наглядних фактів, які кождому на перший погляд кидають ся в очи, торочити своїй публіці, що ніби то Поляки в східній Галичині mogą być co najwyżej tolerowani, lecz nigdy nie mogą rościć pretensji do całkowitego równouprawnienia?!

Перевернувши так живу правду горі дном, представивши навпаки дійсним обставинам Поляків в східній Галичині пригнобленими, безправними, а Русинів упривилейованими (пригадуємо недавні сталі рубрики в польських дневниках: *ucisk Polaków przez Rusinów!*), доходить *Słowo polskie* до висліду, що przy takiej zasadniczej różnicy poglądów porozumienie Polaków z Rusinami staje się wprost niemożliwością!

Се прямо неправда, мовби Русини були противні закладанню польських шкіл, читалень або костелів для польского населеня. Але скоро се робить ся в тій цілі, щоби винародовляти або латиньцяти руске населенє, то се мусить очевидно між Русинами викликувати огірченє і роз'ятрене. Як нерівномірно однак оцінюють Поляки свої а наші змаганя, досить нагадати справу заснованя рускої бурси і рускої церкви в Н. Санчи. Вжеж Русини там заснували бурсу для руских дітей, не прийняли там ані одного польского ученика, руску церкву бажають мати лише для себе, а скільку то піднято крику, що Русини ведуть там пропаганду і агітацію руску і за те перенесено сов. Яворского з Санча до Кракова, коли ще жаден Поляк не був перенесений за те, що закладав польську читальню, школу, або каплицю в східній Галичині!

Так само і з мнимими економічними проєктами рентових осель і бюр праці. На заході они можуть мати лише економічну ціху, але *Słowo polskie* само признає, що з сих законів skorzystać бы могли на *terytorjum Galicji wschodniej* także *chłopi polscy, mazurzy*, що є в тім можливість збільшення procentu ludności polskiej na Rusi, що бюра праці mogły бы spowodować przyrływ mazarów а се не лише могло би бути, але напевно буде, позаяк мазур ласий на плодovitи руску землю, позаяк на заході населенє є густійше і то на переважно піскових ґрунтах, отже для того радо би простирати ся на схід, від-

повідно давній кольонізаційній традиції. Чиж можна дивувати ся, що руский нарід, котрий і так вже мало має землі, боронить ся проти можливого напливу мазурского, що рускі послы бачать в тих законах посяганє на стан посіданя руского населеня, бо бачать в тім загрозу не лише економічного але й політичного бити руского народу?!

Поставивши так суперечно з живою правдою польско-руські відносини в східній Галичині, доходить *Słowo polskie* до висліду: *powinniśmy raz sobie powiedzieć, że na razie należy zaniechać starań o zjednanie polityków ruskich, o ugodę z nimi* — значить, що, як сказав митрополит Шептицький в комісії шкільній, виходить з польского боку на те — *ugrywamy z wami!* Очевидно, що всякі угоди роблені так, як доси робили ся з боку Поляків, не доведуть до порозуміння, бо не узглядняють національних і культурних потреб Русинів.

Замітний однак останній уступ статі *Słowa polskiego*, котрий наводимо дословно:

Zmiany polityczne mogą tu wywrzeć wpływ rozstrzygający. Gdy ojezyczna nasza stanie się wolną i potężną, gdy zdoła ona zapewnić ludom ją zamieszkującym pomyślność materyalną i dać im instytucje, gwarantujące rozwój umysłowy i kulturny, gdy urok imienia Polski zabłyśnie nanowo, wówczas zagadnienia, które dziś wydają się niemożliwymi do rozwiązania, utracą prawdopodobnie całą swą trudność i zawiłość.

Słowo polskie числить очевидно на відбудову давньої Польщі і в ній сподіває ся розвязки zagadnień, які нині видають ся неможливими, сподіває ся, що они стратять свою трудність і замотанє. Забуває *Słowo polskie*, що якраз в давній Польщі невідповіднє поступованє з Русією довело до тих трудностей, до того замотаня, які причинили ся до занепаду давньої Польщі. Руси не винародовлено, мимо єї розшарпаня, але Польща впала. Отже польські політики і дневникарі, котрим тепер якоесь знов помакітрило ся в голові, повинні би навчити ся, тверезо глядіти на справи, повинні хоч по шкоді набрати розуму, повинні раз вибити собі з голови, що ані кольонізаційними ані всякими иньшими штуками не спольщат руского народу і залишити сю нагінку за Русинами. Таке бо поступованє ятрить, таке напастованє викликає якраз супротивні наслідки, а зовсім не причиняє ся до успокоєня краю, про яке по фарисейски говорить *Gazeta Narodowa*, не усуває trudności і zawiłości, про які говорить *Słowo polskie*.

† Кардинал Ледуховский.

Вчорашні телеграми з Риму донесли, що С. Е. кс. кардинал Мечислав Ледуховский, префект конгрегації для ширеня віри, помер нагло о год. 6. рано. Вечером о год. 9. положив ся кардинал до ліжка цілком здоров. Хотяй сеї весни перебув віковий кардинал запаленє легких і о-

скрелі, однак мимо своїх вісімдесят літ, прийшов зовсім до здоров'я і ніхто не надіяв ся такої катастрофи. Як сказано, кардинал пішов спати здоров, а рано найшов его камердинер вже в агонії, умираючого.

Кс. Ледуховський родив ся 29. жовтня 1822 в Гурках коло Сандомира. Як 18-літній молодець стану і удав ся до Риму, де в collegium nobilium кс. Саутів в р. 1845 одержав сьвячене. Папа Пій IX полюбив его і підправ. Зразу був аудитором при нунціатурі в Лізбоні, а відтак апостольським делегатом для пяти полуднево-американських республік в Боготи (1856 р.). В р. 1861. повернув до Риму і став тебанським архієпископом in partibus infidelium, а недавно потім нунцієм в Брюсселі. В р. 1865. капітули познаньська і гнізненська вибрали его своїм архієпископом, а по затвердженю вибору Папою і пруским королем, він обняв правління архієпископства.

На сім становищу зачинає ся его визначна діяльність в обороні католицької церкви против німецького культуркамфу, веденого зелізним канцлером Бісмарком. Кс. Ледуховський нараджував ся на гривні і задержання платні, а відтак, коли відкинув пропозицію познаньської регенції, щоби уступити зі свого уряду, его за судили на дволітню в'язницю, ув'язнено і поміщено у в'язниці окружного суду в Острові. В р. 1875. пруский трибунал для церковних справ зложив его з уряду, однак мимо всяких пропозицій і погроз архієп. Ледуховський не хотів зрезигнувати з него. Підчас побуту в в'язниці став архієпископом Ледуховський іменований кардиналом в р. 1875, а слідуєчого року виїшов з в'язниці і серед одушевлених проявів почитання католицького населення виїхав з Німеччини, на приказ правительства, і від тоді ожив постійно в Римі, задержуючи все таки для себе титул гнізненсько-познаньського архієпископа. Довголітні старання німецького правительства, щоби наклонити кардинала до зречення ся сего уряду, остали безуспішними і архієпископом мусів кермувати генеральний вікарій в імені кс. Ледуховського. Дперва після устаня культуркамфу кардинал зложив свій титул і гнізненський архієпископ міг бути вибраний наново.

В Римі починає ся діяльність кард. Ледуховського, шкідна нераз нашому обрядови і нашому народови. Як горячий Поляк-патріот, хотів не мав в своїм житю стичности з Русинами, уживав часто своїх впливів в Ватикані після намірів і цілий своїх галицьких інформаторів, які наші церковні справи мірили не католицьким, але

польсько-шляхоцким ліктем. Кс. Ледуховський іменований префектом конгрегації de propaganda fide в р. 1872, заняв найвизначніше місце в кардинальській колегії (т. з. Пара rosso-червоний папа). Під его безпосередній вплив прийшли також і інші американські колонії, яких, хотів безвідставно, вилучено з під юрисдикції львівської митрополії і приділено до конгрегації, якої задачію є властиво веденє місії і організації між некатоліками і неофітами. Конгрегація старала ся наших сьвящеників піддати юрисдикції латанських біскупів і злятинувати клир і обряд, за чим очевидно пішла би скорше і асиміляція наших Американців на користь інших народностей, а передовсім Поляків, які в суміш живуть там з Русинами. Іменовано руского єпископства супротивляла ся рішучо, аж доки не проявив ся між тамошними Русинами сумний рух за основанем «свобідної руско-української церкви», який виправді не звертає ся против догматів церкви, але самостійним вибором єпископа, якому підлягав би руско-католицький клир в Америці, хоче положити кінець неупорядкованім і замотанім пропагандою відносинам рускої церкви в Америці.

Поза се діяльність кард. Ледуховського була для католицької церкви дуже хосенною, а що під его начальством стояло 7.000 місіонарів на цілій земській кулі, то становищу кс. Ледуховського мало також не мале політичне значінє. З кардиналів, висьвячених папою Пієм IX лише ще двох: Орелія і Парокі-ого випередив кс. Ледуховський. Земля ему пером!

Д О П И С ь.

Зі Снятина.

Дня 3. липня 1902 устроїв «Снятинський Боян» вокально-драматичний вечер. Дивно, що про сей вечерок до тепер ніхто не подав жадної вістки. — Проте не вичікуючи далше, хочу поділитись своїми вражіннями, які відніс я по сім вечерку.

Снятин, як відомо, належить до менших провінціоніальних міст, де число рускої інтелігенції розмірно мале, тож дивно мені було, коли свого часу прочитав я відомість, що там завязує ся співачке товариство «Боян». Товариство, що так скажу, «заповоде», до котрого піддержання потреба конче відповідного числа добрових «фахових» сил. Признаюсь, що зразу трохи скептично дивив ся я на тоті змагання

снятинської інтелігенції, но вже перший концерт сего молодого товариства (завязало ся в осени 1901) милу зробив мені несподіванку. Таж се не яке-таке провінціоніальне товариство, котре сяк-так зліплене, а поважне і заслугоуче вповні на се, щоб дало примір іншим провінціоніальним містам. Показує ся, що добра воля і сила постановленя можуть ділати те, чого сподівати ся не можна. Зацікавлений дальшим розвитком сего товариства поспішив я на другий его виступ, де крім части музичної була і драматична.

І ту знов мила несподіванка — показало ся, що товариство розпоряджує знаменитими силами драматичними.

Вже сама добірва і ріжнородна програма стягнула велику силу так місцевої рускої (польська інтелігенція репрезентована була через 10 до 12 осіб), як і замісцевої інтелігенції. Піднести треба, що не лише близша доокресна, але і дальша з зеленої Буковини інтелігенція поспішила громадно на сей вечерок, бо видно, що справедливо оцінює она працю молодого снятинського «Бояна», а тим додає йому охоти і витривалости до дальшої праці.

В часті музичній визначно похвальне місце належить ся Вп. О. Проскурницькій, нашій славно-звісній співачці-аматорці. Відспіванєм Донісеттіого: «Божевільної» і о. Куриловича: «Сироти», одушевила публику. Єї повний, металевий голос, єї умітність співаня, викликували щирі оплески. Шкода тільки, що п. Проскурницька свій співачкий талант не вихиснує на ширшім поли на свою і Руси славу.

Вп. Лукасевич, знаний в ширших кругах п'яніст, знаменито провадив акомпанямент. Дійсно, Снятин може бути щасливий, що посідає у себе п'яніста тої міри що п. Лукасевич, а то тим більше, що він все радо приймає співучасть у всяких концертах руских, хоть сам не є Русином. Честь єму за се.

Вп. Брик — молодий, але надійний баритоніст, відспівав своїм милим голосом дві пречудні пісні, а то: «Ой Дніпре», — спів Яреми, муз. Лисенка і Вахнянина: «Помарніла наша доля». П. Брика знаємо вже з першого виступу, де своєю появою зробив дуже корисне вражінє. Голос такий, як у п. Брика, треба шанувати, бо се материял, котрий при відповіднім вишколенію би дати пізнати ся ширшому сьвіту.

Відтак в драматичній часті програми аматори відиграли дві одноактові сальонові штуки, а то: «Він не задрісний» і «З любови». Обі штуки були прямо знаменито віддані. Видно

Ярослав Окуневский.

Листи з чужини.

В Єгипті.

III.

Раним ранком поспішив я на базар Хаа-Галіль в народ.

Муеззин викликав з високого мінарету до утренної молитви. Хто міг, спішив до мошеї, а хто розстелив свій коверець, де попало і відбивав свої ранні поклони. «Не годить ся, щоб сонце сьвітло на голову сьнячого музулманяна» — каже арабска пословица. Араби їдуть скоро на спочинок, але зі сходом сонця они при роботі. Голос муеззина розносив ся на утренній зорі, голос грудний, широкий: «Аллаху акбар! ла іллаха іл Аллах! ва Магемет расул Аллах!» (Бог всемогучий! нема иншого бога як він один а Магемет его пророк!) Гам алас салла!» (Спішіть на молитву!). Кождий, хто коли-небудь читав який опис з Орієнту, безперечно здибав на першій картці сі слова. Они майже стереотипні. Та все-таки ніхто не міг позбутись того вражіння, яке они викликають в душі подорожного. За кождий раз, коли я їх чув, настроювали они мене поважно. Они вражують глибоше, ніж дзвони християнські.

На улицах почав ся рух все більший та більший. Силени та магазини відчиняють, люди товчуть ся на улицах та площах. Лондонська ситі є осередком торговлі і пристановищем капіталу. В певні години дня жене все до ситі¹⁴⁾

в однім напрямі, а в другі дільвиці в противнім. Се безконечна вандрівка народів.

Базар в Орієнті — се склади, склепи, а одночасно мешканє людей та зьвірат. В одну мить відчиняють ся ворота — і жите кипить, якби на знак чародія. Тут верхоблюди, кози, пси і віслюки. Коло них в одній масі товче ся та глотась товпа голих та напів голих постатей людських всякої фарби та раси, все з криком та гармідером. Се не вид для європейських невростеників! Тут треба довшого часу, щоби упорядкувати в своїм мозку вражіння, котрі притомом накидають ся на чоловіка. «Акль ез сну-ну!» (пожива для ластівок) — кричить один, величаючи своє печиво. «Чудні дівчата пустині!» — горлає другий, вихвалюючи свої дактилі. Нарід глотить ся коло уличних трактирів і, прикучнувши на пяти серед улиці, споживає свої ласощі з мяса, котре варить ся таки тут на улиці, та жує свої кавуни, огірки, цибулю і т. п. «Аллах є всемогучий — бережи свої зуби!» — закликає водонос, захвалюючи сьвіжість свого напитуку. Посеред тої глоти та метушні біжить саїс із палицею поперед свого пана, що їде верхом або повозкою. Він кличе: «Ємінако! бережись! твій правий бік! твої плечі! твоя голова, пане!» Поміж нарід просуваєсь каравана верхоблюдов навючених всяким добром. Нераз то почуєш над головою пару горячого віддиху верхоблюда або удар его хвоста по лиці. «Далал» — ліцитатор розносить свої товари на голові та викликає їх ціни, розхвалюючи своє повірене добро. За ним ціла юрба, що добиває ся торгу. То все снує ся і товче ся по тих вузках уличках та заулках з глотом і криком на всяких можливих бесідах людських. Чисте вавилонське столпотвореніє!

Тут видко Нубійця з цілою родиною, май-

же цілком голою. «Madame Nubia» називають купці тую запасчину із шкіряних френзлів, що носять Нубійки за всю одєжу. Але чорна їх шкіра не робить вражіння ваготи. Навпаки, мені самому здавало ся, коли я раз був у купели з темно-кожими людьми, що я в двоє нагій, і таке саме вражінє мали, здаєсь, чорні, споглядаючи на мене. Так само описує своє чутство Stanley¹⁵⁾ в своїй книжці In darkest Africa, коли то по однорічнім побуті між сочисто-чорною фарбою Negrив здибав у перше білих людей, що виїшли напротив него.

З якимсь гордовитим самопочутєм поступає бедуїн в пустині Лібійської. Лиця їх виразисті, з орлиним носом, з чорними, жгучими очима, ціла їх постать здає ся лише з жил та костей. За мущинами ступають їх жінки. Они не криють свого лица, як те приписує коран, — їх темні очі і гнучка стать нагадує наших циганок.

На всіх углах тих темних уличок стоять столи, за котрими міняють гроші. Се бродячі котори. Та чи то очі милять мене? За столом сидить той самий пейсатий Мошко та Абрумко, той наш любийий земляк, що так добре всі его знаємо, починаючи з Salzgries у Відні, а кінчаючи Подолом у Києві. Він той самий! Єго тип і его національний воров заховав ся усюди той самий — чи на північнім бігуні, чи під лучами жгучого сонця над екватором. І усюда він живе з лихви та з грошевого баріша... Жид усюда жидом, чи він сьогодні в Лондоні, чи в Парижі, чи в Каїрі, чи в Калькутті. Усюда проворний, усюда хитрий барішник, усюда, де я его по сьвітлі не здибав, однаково зненавиджений та погорджуваний. Хоть декуди він приворовив ся до окруженя, приняв бесіду народу за свою, то все таки жид уважає ся за щось дру-

в них було світну працю, видно було поважне не шаблонне трактоване штуки, видно старане, щоб вдоволити найдалше ідучим вимогам. Такими силами драматичними, як Вп-і Г-ова і К-чівна, а також Вп-ове Ш-ч, В-ий, Г-юк і Т-ей може «Боян» почванитись. Додати треба, що декотрі з граючих осіб були пораз перший на сцені, що то все молоді, виробляючі ся сили.

Вдоволені надзвичайно з сего виступу гості не щадили оплесків, а на комерсі, котрий відбув ся по представленю, слів похвали для товариства.

Прилучаючи ся цілим серцем до того загального признання, желаю сему молоденькому товариству сердечне «Щастя Боже» до дальшої праці.

Один з присутних.

НОВИНИ.

— Календар. В четвер: гр.-кат. Ольги княгині; рим.-кат. Кристини. — В п'ятницю: гр.-кат. Прокля, Лярия; рим.-кат. Якова.

— **Др. Остап Терлецький**, про якого смерть ми вчора донесли, належав до тих людей, що для них доля була непривітна. Ціле життя покійного так повне змістом, так діяльне, було безперервним пасмом гірких заводів. Покійний Остап Терлецький був сином священика о. Стефана і Елеонори з Цурковських з села Назірної в Коломийщині. До гімназії ходив в Станиславові і звідтам їздив яко гімназійний студент на Буковину до Осипа Федьковича, аби прийти йому в поміч в справі видання і ширення його творів. По укінченю гімназії бл. п. Остап записав ся на фільософію у Львові а опісля у Відні, де одержав посаду в університетській бібліотеці. Маючи під руками багатий матеріал, писав цінні розвідки про соціальне положеня Русинів і поміщував їх в «Правді». В 70-тих роках познакомив ся з М. Драгомановом і в 1874. р. був на археологічній з'їзді в Києві, одинокий з галицьких Русинів-народовців. Знакомство своє з Українцями вихиснував в користь виденського тов-а «Січ», якому привіз збірку українських і російських книжок в дарунку від Українців. Та не минуло від з'їзду два роки, як почали ся в Галичині за намістникованя гр. Альфреда Потоцького слідства за соціалістами. Ревізії, арештовані і в'язниці не оминили пок Терлецького за листовні зносини з Драгомановом. Терлецького держано близько 9 місяців в слідчій в'язниці, а вкінці засуджено ще на кару кількох місяців. По відсидженю кари і тим самим по утраті посади в університетській бібліотеці бл. п. Терлецький записав ся на права, бо з фільософічними студіями годі йому було мріти про яку небудь посаду.

При сильній волі мимо старшого віку покійний здав приписані іспити і ригорози, однак смерть не дала йому добити ся до самостійного становища. (В останніх роках пок. Остап працював в адвокатській канцелярії д-ра Федака). Недавно покійний занедужав на туберкулічний нарост в боці. Операція випала добре, але недуга відновила ся, а надто настало запалене легких. Вночі на вчора неумолима смерть скосила стебло його життя.

Цінні статі і розвідки покійного Остапа Терлецького порозкидані по різних часописах як «Правда», «Житє і Слово», «Світ» і ин. остануть вічною памятою як свідощтво його щирої праці над поліпшенем економічного і соціального стану нашого народа. Честь памяти покійника! Земля йому пером!

— **Рільничі страйки.** В Заліщицкім — як ми вчора доносили — страйкують всі села. Населення поводить ся спокійно, але мимо того староство вислало ескадрону уланів в околиці Глузкого. — Чортківщині вибухнув страйк в Озерянах, бо селяни не хочуть жати за 12-тий сніп. — В Скалатщині страйкують майже всі села. — В Брідщині проявив ся страйк в Гаях за Рудюю і в Гаях розтоцких коло Залозець. Успіх страйку буде залежати від сусідних сіл. — З Городецького повіту пишуть до «Діла»: «20. с. м. (в неділю) в селі Вовчухах, повістои д-ра Бика, відбули ся довірочні збори всіх селян (і латинників). Ухвалено страйкувати, доки дідич не дасть по 2 К жєнцєви і при коланю бульби і не пристає на такий час роботи: робота починає ся 1/2 9. рано, а кінчить ся о 7. вечером. На полудне 1 1/2 години перерви. Вибрано комітет в 7 людей. — Таке саме ухвалили села Доліяни і Годвишня. — В иньших селах, як Родятчи, Коцьв, Добряни, і т. д. також кипить, люди готовлять ся страйкувати». — В Львівськім повіті застрайкували селяни в Миклашеві, де посесором в Німець Яков Штауфер. Причиною страйку було се, що посесор при виплаті в суботу замість обіцяних 40 кр. денно виплатив лише по 25 кр., а коли одна з робітниць упінула ся о рєшту, ударив єї кулаком в груди. — «Галичані» доносять, що шкільна рада видала з Гнилиць учителя Петра Кирилюка за намову селян до страйку. — З Чорткова доносять телеграфічно, що в сусіднім селі Біла улани мали порубати на смерть чотирох селян.

— **Американці про рільничий страйк в Галичині.** Американська «Свобода» потує вісти, які одержала американська праса про страйк мужиків у східній Галичині і додає від себе: «Треба при-тїм запримітити, що при згадці о платні (6 центів америк. для мушци, а 3 центи для жєнщин) галицьких робітників, американські часописи давали по кількя знаків питаня оклику. Чудно їм, як можна працювати за 6 центів денно! А в прєславній Галичєй дійсно так платять».

— **3 6.000 К.** призначених галицьким соймом на запомоги для образуючих ся в науках і штуках красних, краввий виділ наділив одну оди-но-

ку Русинку, п-ну Аполонію Огородниківну, на дальше образование в сьпіві аж 150 коронами. На порядний дамський капелюх рішучо не ви-старчила би ся квота. Сьміх і правда!

— **Перебудова фортифікацій в Перемишли.** Рєвєляції Шустра і Залєвского, засуджених не-давно на кількалітну в'язницю за переданє Рос-сії плянів перемиских укріплєнь, показали ся так важними, що дирекция фортифікацій зарядила перебудову найновіших фортів. Тими днями розпочато перебудову форту Девятичі коштом 200.000 К.

— **Огонь від громів.** Дня 10. с. м. вдарив грім підчас бурі в хату Василя Гонтарика в Станиславчику, брідського повіта. В одній хвили ста-нула ціла хата в полонині і до 2 годин згоріла до тла. Гонтарик мав в хаті ще 300 К готівки і ті згоріли також. Хата вартости 1000 К не була обезпечена. — Того самого дня вдарив грім в стайню Гриця Бакуського в Новоставцях коло Ляшкова, в наслідок чого згоріла і стайня і сто-яча недалеко стодола, 3 вівці і деякі господар-ські знаряди Бакуський. Гриць Бакуський потерпів шкоду на 900 К, а був обезпечений на 100 К.

— **Баталя в полонині.** З Гуцульщини пишуть нам: Кількох кутських газдів купило в сьпівці пе-ред трома роками полонину «Палєницю», що лежить на території громади Гринева над Бі-лим Черемошом і випасало на ній в купі сьвій товар. Сего року продав один з них свою пайку жидови Тілінгеру з Кут, котрий не чекаючи і не жадаючи відділення своєї часті, вигнав сего року з весною 60 штук худоби на полонину і приставив до них двоє «бовгарів» (пастухів) і свого шафара-жидка. Якось в тиждєнь пізніше вигнали і иньші газди худобу на ту саму поло-нину, причім прийшло до суперечок між ними, а жидівськими пастухами. Один в кутських Тана-сій Павлюк розігнав вкінці жидівських «бовга-рів», забрав жидівську худобу між свою і не хотів нічо дати їсти ані сим пастухам, ані шафа-рови. Задля сего розпочала ся бійка, в якій обі партії зачали до себе стріляти з револьверів і стрільб (на ношенє оружя мають пастухи на полонині позв'ленє задля оборони проти медве-дів). Бійка скінчила ся фатально, бо ранено кіль-кох гуцулів, та аж сусідам з недалеких колаб повело ся помирити обі сторони.

— **Вісти з Америки.** З Youngstown пишуть до америк. «Свободи»: Наша громада хоч ще молода, але розвиває ся хорошо. Маємо свою церков і дїм парохіальний. Народ тут мішаний: більшість становлять Словаки і Мадяри; є тут також Русини в Марамороша і з Галичини (лі-ського повіта), але всі живуть в згоді.

— **Буря і град в Києві.** З Києва доносять, що дня 21. с. м. вечером настала там була страшна туча з градом і великою зливою. Град падав величини ліського орїха і повибивав тисячі шиб. Вода позаливала багато домів, в деяких улицях стояла на 1 метер високо, а декуди на-віть і висше. О скілько доси стверджено, згину-

того чи серед магомедан, чи серед християн, чи посеред Гіндусів. Язик не становить ще народности... І всюда тої раси боять ся, і всюда від-ділюють єї від себе, як вівцю паршиву... Видко, лихो спочиває в походженю та в расі..

В малих, темних маґазинах, по котрих з верху ніхто не пізнав би, які в них криють ся богатства, сидять Перси. Пізнати їх по гарних, мужєских енерґічних лицях, окрашених лише вусом без бороди, та по високах войлокових шапках в роді циліндрів без крис. В сих краях студія костюму є заразом студією народности. Все рівняюча європейска культура з своєю нівєлюючою модою ще не сягла в сєсі окраїни... Перси тут торгують славними коверцями та вишиваннями і мережками. Чудо, що за гарні ткаля криють ся в сих невидних маґазинах! На безладних купах лежить тут капітал мільоновий! Се не те, що в Європі, де все садить ся на виставу і кожний купець виставляє за електричним сьвітлом своє добро на покуп та на покусу пішоходів. Ми Європейці — уроджені чваньки. В Орїєнті ховають дорогі річи в тихих гаремах, щоб ними радувати ся в кружку родиннім, не виставляють, як у нас, на показ за для хвальби в компанатах для гостей, підчас коли комнаты родинні, спальні кишать від простоти або і бруду...

Перси найфанатичніші ісповідники ісламу. В день смерти пророкового внука! Гассана збирають ся они на площі Румелі перед мошею Гассана і відбувають свої кровні фанатичні процесії. Не дуже то безпечно важити ся невірному г'яврови на близьку участь в сих реліґійних обходах. Цілою лавою суне ся процесія в рядах по чотири люда. Геркулєсові їх груди та плечі обважені. «Гасан! Гасан!» — добуває ся з їх грудей оклик мрачним, густим голосом. За кожним окликом спадає вістрє меча і рапнть го-

лову та плечі. Кров точить ся... Улиця червоїє... Тут то там паде один знеможений убігом крови, але він щасливий тим, що міг скатувати, зби-чувати своє тіло в честь пророка. Музульманський правовірний народ горлає, реве і впадає в демонічну екстазу на вид проливу крови і тих об'явів спасаючої віри.

Нараз серед бікого дня на базарі можна бачити дервішів на пів голих, із здичилим фанатичним видом, як бразчать ланцухами і реліґійній екстазі катують себе дротяними нагайками або остроми кинжалами пробивають собі лице та руки. Або нераз зберуть ся і починають кружля-тись на однім місци, виючи імя бога-Аллаха. «Гу! гу!» (він один!) добуває ся з їх задиханих грудей, аж піна точить ся їм з рота і на смерть внесилєні падуць на землю. Такий обморочений дервіш — то особа сьвята, бо в туж мить — після віри маґомеданьського народу — душа его покидає тіло і лучить ся з богом. Або знов ко-ло мошей подибати можна на пів збовваніих дервішів, що постановили собі в честь бога не рушати ся з місця і до нікого не говорити сло-ва, крім одного маґомеданьського трагістичного «memento mori»...

В конторах великих маґазинів та в урядах державних можна часто подибати типи, що здає ся так і зняті з старогипетських естауї та портрєтів. Се Копти, християнські потомки давних тубольців, що через своє реліґійне від-діленє найчистіше доховали признаки своєї старо-гипетської раси. Пізнати їх по темній оде-жі і темно червоному фєзі. Позаяк пануючі ма-гомеданці зборонили ісповідникам пнчих вір одягати ся в сьвітлі шати, то і Копти до тепер придержали сєй темний убір і носять его з яко-юсь гордостю, так як гордо називали себе «жебраками» нідерландські революціонєри, про-

звані так своїми королями. Копти нераз гордо покликають ся на своє фараонське походженє, але по правді, се дуже слабі потомки своїх великих предків. Історичні обставини та утиск довголітний витиснули на їх характері печатє, котра їх робить не дуже то симпатичними. Они уперті, скриті і завзяті. Міцкевичівські Конради Валенроди гет то водять ся між ними. Ціль сьвятити средства... Взаїмна ненависть і недовір-чивість характеризує відносини других народів до Коптів. По мові Копти вже цілком Араби, коли мову можна брати за мірило народности, тільки-ж як дуже ріжнять ся они від Арабів гордих, бутних, але не без благородних поривів!

Пануюча раса в Єгипті — Турки або їхні потомки від усяких білих невольниць. Сам ке-див походить із східної Румелі з міста Кавал-ля. Від Турків або взагалі з білої раси походять усі висші урядники в службі єгипетській. Хоч прийняли арабську бесїду за свою, они все таки держать ся за щось лїпшого. До недавна були ще в мошеях два колодязі, що служили до релі-ґійних обмивань, один для Турків а другий для Арабів.

Лиш недавно, від яких двацять літ почав в урядовій політиці брати верх принцип націо-нальний єгипетско-арабський. Повстанє Арабі-пані було одним з таких проявів волі народу. Тільки-ж багато ще води уплине, поки в тої мі-шанині — котра від себе так відділюєсь і від-окромлюєсь через реліґію, і через характер, і че-рез походженє — сотворить ся якась одвоцільна раса з своїми окремнішими прикметами, як на примір сотворились Американці із получєня у-сяких європейських кодоністів ріжних язиків, ріжних вір та ріжних народів.

до до 20 людей. Насипи на шляхах залізниць вода поїдмулювала, в наслідок чого настала перерва в руху. О 8. год. вечером падав знов великий дощ, а улиці міста виглядали якби великі ріки.

— **Уперті візники.** У нас буває часто, що межі людьми, котрі їдуть возами, приходиться до бійки ізза того, що один другому не хоче уступити ся. Кожному здає ся, що він більший пан, і єму другий повинен уступити ся. З такої самої причини прийшло було і дня 9. с. м. о 9. год. вечером до бійки на жовківським го- стинци коло Збоїск, межі вертаючим возом зі Львова до дому Францом і Каролом Гарашком з Вирова, повіта каменецкого, а їдучими против них Іваном Герчуком і Філіпом Шаргучом зі Збоїск. В тій бійці Франц Гарашко розпорів живіт Герчукови, а Шаргучови пробив живіт смертельно в кількох місцях. Герчука і Шаргуча відвезено до шпиталю у Львові, а обох Гарашків арештувала жандармерія і відставила до суду карного у Львові.

— **Непоправний.** Окружний суд в Пільвні засудив робітника Войтіха Спілара на 5 літ в'язниці за злочин обиди маєстату. Спілара карано вже 6 разів за обиду маєстату, з чого два рази 5-літньою в'язницею.

— **Нещастє на водах.** Коло берегів Нової Шкоциї, 45 миль від Галіфакс, найдено на морі закорковану фляшку, в якій була карточка зі слідуючою написію: »Парохід »Hugonian« перевернув ся і потонув в неділю вечером на Атлантику. В невеличкім човні 14 нас. — Є се перша вість о кораблі »Hugonian«, який відплив з Глясгова в Англії до Ст. Джан в Канаді ще 7. лютого с. р. і пропав без вісти. Очевидно що всі, котрі нчм їхали і ті, що писали найдену картку, погибли.

— **Родимці! Памятайте на фонд будови приватних шкіл!**

Телеграми.

Відень, 23. липня. Wiener Ztg. оголошує санкціонований закон в справі відвічальности залізниць за нещастя при катастрофах.

Прага, 23. липня. По довшій дискусії прийняв сойм в другім і третім читаню справозданє комісії і проєкт закона о податку від пива.

Після одержаних ту вістий, чеський сойм не буде відрочений, але замкнений.

Відень, 23. липня. Slav. Corr. доносить, що пос. Мартінек, вибраний з IV' курії Берно, Вішав і ин., зложив свій посольський мандат до державної ради в причини якоїсь нечесної справи.

Вчера відбуло ся ту вінчанє австро-угорського амбасадора в Петербурзі бар. Ерентала з графянкою Шехенїї, дочкою міністра а laterє.

Австро-угорський амбасадор в Берліні, гр. Сеґені-Маріш, має повернути дня 18. серпня до Берліна, аби взяти участь в прийнятю італійського короля, який прибуде в відвідини до цїсаря Вільгельма.

Льондон, 23. липня. Коронація англійського короля не відбуде ся дня 9. серпня с. р., бо лікарі побоюють ся навороту недуги.

Царгород, 23. липня. В горішнім Єгипті вибухнула холера. До 20. с. м. померло 103 осіб на 154 недужих на холеру.

COLOSSEUM Ernesta Thorna
у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна
Найславніша програма!
від 16. до 31. липня 1902.

При співучасті військової музики 30. п. п.
1) Марш. 2) Увертура. 3) M. Sinne, субретка. 4) Gotham i Stearson, американські акробати. 5) Harold, тресура псів. 6) Lanzetta, імітатор Otero i Fougere. 7) Ariel i Loube, комічні цирклісти. 8) Орхестра. — Реклямограф. 9) Lolla Lloyds, субретка. 10) Nadrage, комічний черевобесідник. 11) Marigold's, англійські співачки і дансерки. 12) Американський бюскуп. Найновіша траґедія американська Жертва алкоголізму.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В неділю і сьвята два представлення. Що пятниці High-Life представленє. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Начерни

Олекси Кузьми
I. том

можна набувати в Ставропигійській Книгарні у Львові по ціні 2 К за гарно оправл. примірник. (з почт. пересил. о 45 сот. більше).

Найновіший твір
Л. Лопатинського
„ПАРАЦЯ“
комедія в 3 актах зі сьпівами
(з побуту літників)
відзначує ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедія збогачує знатно галерию тишів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

+ Ціна 2 кор. +

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

Конкурс.

Товариство »Шкільна Поміч в Коломиї« пошукує від 1. вересня с. р. головного настоятеля до свого Інститута. Обовязки настоятеля суть: а) моральне домовє веденє і надзїр над конвікторами, за що він перед Виділом Товариства відповідає і від Виділу одержує інструкції; б) весь час, коли конвіктори дома, перебувати з ними.

За свій труд дістає настоятель мешканє, харч і пранє в Інституті і 20 К місячно; надто вільно єму уділяти лекцій конвікторам за окремою винагородою. Угода обовязує цїлий рік шкільний, вільно однакж з кінцем першого курсу уступити за попередним двомісячним вповідженєм. Подавати ся можуть абітурієнти гімназияльні і академики до першої половини ферїї (15. серпня) с. р. на руки голови.

Від Виділу тов. »Шкільна Поміч в Коломиї«.

Коломия дня 4. липня 1902.

С. Недільський
голова

Іван Білик
писар.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня		6:25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор		
	6:20	з Чернівців (Іцкаї, Галацу), Чорткова		6:30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний		
	6:50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.		6:43	„ „ „ дв. Підзамче		
	7:45	з Янова		6:35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича		
	7:40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче		8:30	8:40	до Кракова (Відня, Праги), Берліна	
	8:00	„ „ „ на дв. головний		2:55	9:00	до Лавочного, Хирова, Калуша	
	8:10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова			9:15	до Янова	
	8:15	з Сокал, Рави рускої			9:50	до Белзця, Сокаля, Любачова	
1:35	8:50	з Кракова, Відня, Праги, Берліна			10:30	до Чернівців, Потутор	
	10:25	з Ряшова, Любачева			10:40	до Тернопілля, Потутор, дв. Підз.	
	11:55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)		2:40	10:57	„ „ „ дв. гол.	
	1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава			1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і сьвята	
	1:23	з Янова			2:15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділю і сьвята	
2:20		з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.			3:05	до Стрия, Скольбого від 1. мая до 30. вер.	
2:35		„ „ „ на дв. голов.			3:15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.	
	3:14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)			3:26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.	
	4:40	з Самбора, Стрия, Скольбого (1/5-30.9)			3:30	до Рашева, Хирова, Любачева	
	5:11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.		Ніч			
	5:35	„ „ „ на дв. голов.		12:45	6:10	до Станиславова, Жидачева	
1:45	5:40	з Чернівців, Іцкаї			6:20	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	
	5:50	з Кракова			6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно	
					6:35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	
					7:10	до Сокаля і Рави рускої	
					8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	
					8:25	до Черемшля	
					9:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець	
					9:20	„ „ „ дв. Підзамче	
					10:05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.	
					10:30	до Іцкаї, Чорткова	
					11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги	
					11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	
					11:32	„ „ „ дв. Підзамче	
					4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора	
					5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.	

ЗАМІТКА: Пору нічна часіванє ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно європейський ріжнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменію 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцких ч. 5.) уділяє полсненє в справах залізничних, продає білети великого рода і розклади їади.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папери партієтні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституційних заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднішш зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.